

Kafka i la nina viatgera

Jordi Sierra i Fabra

Versió de Clàudia Sabater

Materials didàctics GUIA PER A L'ACOMPANYANT LECTOR

Primera edició: juny 2019

Redacció dels materials: M. Àngels Sellés Pons i Mercè Sendrós Farré
Disseny i Maquetació: La Mar de Fàcil

La Mar de Fàcil, S.L.
C/ Cuba, 18, entl.
08030 Barcelona
www.lamardefacil.com

© La Mar de Fàcil, 2019

JUSTIFICACIÓ DE LA GUIA DIDÀCTICA

Aquesta guia pretén ser un recurs útil i funcional. Ens encantaria que servís per ajudar en el treball d'acompanyar el lector. Formar lectors competents no és una activitat fàcil, però sí que és una tasca enriquidora i reconfortant que traspasa moltes vegades els límits purament lectors, i pren una dimensió social importantíssima. Col·laborar en la universalització de la lectura és un privilegi que només està a l'abast d'aquells que, d'una manera o una altra, ens impliquem en aquesta tasca d'acompanyants lectors.

Durant tot el procés lector, l'acompanyant (mestre, professor, pedagog, psicòleg, educador, bibliotecari...) té un paper molt rellevant per estimular, dinamitzar i socialitzar. En definitiva, és la persona clau per fomentar el veritable gust per llegir i el motor que impulsa les activitats per introduir en el món de la lectura els diferents alumnes.

La tasca d'aquest professional és la de ser un guia, ja que acompanya i instrueix el lector mostrant-li el camí més eficaç perquè sigui competent i adquireixi una bona comprensió lectora. Per això és important que aquest professional tingui recursos per enfrontar-se a aquest treball enriquidor, que estimuli l'hàbit lector en els seus alumnes i que aconseguixi que aquests gaudeixin llegint i que la lectura sigui font de plaer, d'aprenentatge i d'interacció social.

Aquesta guia que els presentem pretén ser un instrument pràctic amb una visió transversal de la lectura que inclou aspectes didàctics i de valors —metodològicament lúdics—, i que fa èmfasi en les característiques formals de la llengua; així mateix, també vol activar el funcionament cognitiu i emocional.

També recomanem aquest llibre com a molt adient per a treballar la lectura en veu alta, sobretot les estratègies específiques del treball de fluïdesa lectora i, en concret, de la prosòdia. Ensenyarem als lectors a llegir amb una entonació correcta, adequant el ritme i el fraseig; és a dir, que la lectura oral soni com el llenguatge parlat.

S'ha de treballar la intencionalitat del missatge, l'entonació, la melodia, la intensitat, la qualitat de la veu, el ritme de la parla, la velocitat de la parla i la pronunciació.

ESTRUCTURA DE LA GUIA DIDÀCTICA

La guia didàctica del llibre *Kafka i la nina viatgera* de Jordi Sierra i Fabra, versió de Clàudia Sabater, consta d'un dossier per a l'alumne i un altre per a l'acompanyant lector, amb activitats diversificades, i està dissenyada seguint aquesta estructura:

1. Sessions lliures de tutoria i treball de l'oralitat, mitjançant reflexions i intercanvi de punts de vista sobre la convivència i aspectes emocionals, per fomentar l'esperit crític amb l'objectiu d'anticipar el contingut dels valors que ens transmetrà el llibre.
2. Organització de les activitats per fomentar la comprensió lectora durant les tres fases del procés lector:

- **Abans de la lectura:** Abans de la lectura és interessant motivar l'alumnat sobre la lectura que es llegirà. Entre altres, les activitats d'evidenciar i observar la portada i contraportada del llibre, i mirar les imatges —il·lustracions i fotografies— són recursos ideals per a realitzar hipòtesis i inferències sobre la temàtica del llibre.

Ens sembla oportú, per la importància del protagonista, Kafka, que els lectors, abans d'iniciar la lectura pròpiament de la història, facin un treball de recerca d'informació sobre Kafka. Es pot consultar Google, o bé l'Epíleg i la Biografia que es troben al final del llibre. Tot i que no és habitual iniciar la lectura del llibre pel final, creiem que, en aquest cas, pot ser adient perquè els alumnes coneguin qui va ser el protagonista.

- **Durant la lectura:** Proponem la guia didàctica amb activitats organitzades en els blocs de:

- Plantejament
- Nus
- Desenllaç

- **Després de la lectura:** En acabar la lectura, proposem realitzar les activitats de síntesi que es troben des de la pàgina 79 a la 81 en l'apartat "I tu, què en penses?".

TIPOLOGIA D'ACTIVITATS

Les activitats que proposem s'agrupen en:

Lectors (L): Utilitzant estratègies de comprensió lectores: hipòtesi o prediccions, inferències, deduccions, visualitzacions, idees principals del text, resums, recapitulacions...

Orals (O): Reflexió, discussió, debats, interaccions, opinions...

Lèxic (LX): Coneixement del vocabulari, sinònims...

Cerca d'informació (BI): Ampliar informació utilitzant diferents mitjans.

Elaboració (E): Crear diferents tipologies de productes (expressió escrita, textos, murals, mapes, dibuixos, còmics, etc.).

Avaluatives (EV): Preguntes de seguiment de la lectura i de coneixements gramaticals.

Activitats d'ampliació (AA): Són activitats opcionals, que cada professional pot triar i programar en funció de l'objectiu lector que persegueixi. La finalitat d'aquestes activitats és donar un tractament transversal a l'activitat lectora i vincular-lo a diferents àrees d'aprenentatge, tenint com a referència les Competències Bàsiques que han d'assumir els escolars.

KAFKA I LA NINA VIATGERA

GUIA PER A L'ACOMPANYANT LECTOR

PRESENTACIÓ

Amb l'objectiu d'incentivar el plaer de llegir, considerem important no interrompre constantment la lectura. Per aquest motiu, hem agrupat la proposta d'activitats en "unitats argumentals", delimitant **Introducció**, **Plantejament**, **Nus** i **Desenllaç**. En cada bloc hi ha una proposta global d'activitats per a cada unitat.

UNITATS ARGUMENTALS	PÀGINES	
INTRODUCCIÓ Abans de la lectura	71 - 78	"Epíleg", "Biografia"
PLANTEJAMENT	9 - 18	"Primer somni: La nina perduda"
NUS	21 - 55	"Segona fantasia: Les cartes de Brígida" "Tercera il·lusió: El llarg itinerari de la nina"
DESENLLAÇ	59 - 68	"Quart somriure: El regal"

ACTIVITATS ABANS DE LA LECTURA

UNITAT ARGUMENTAL: INTRODUCCIÓ (pàgines 71 a 78) “Epíleg”, “Biografia”

És important que, abans de llegir aquest llibre, es conegui qui va ser el protagonista. Per aquest motiu, dins de l'apartat d'abans de la lectura, és adient que es parli de Franz Kafka, un dels escriptors més influents de la literatura del segle xx.

Per això, es demana als alumnes que busquin informació sobre Franz Kafka, a l'Epíleg i a la Biografia de la pàgina 71 a la 78 (es pot ampliar amb Google).

Tot i que no és habitual iniciar la lectura del llibre pel final, creiem que, en aquest cas, pot ser adient perquè els alumnes coneguin qui va ser el protagonista.

1. **(I, E, AA)** Després de la lectura, es demana a l'alumnat de fer un recull de la informació i reorganitzar-la en grups de 4 persones, per tal de confeccionar un mural per penjar-lo a l'aula. Es dona aquesta pauta, orientativa, per reorganitzar tota la informació.

Non i cognoms: Franz Kafka, d'origen jueu.

Lloc i data de naixement: Praga, Imperi austrohongarès, el dia 3 de juliol de 1883.

Professió: Va estudiar Dret, i va treballar com a advocat. També va ser escriptor.

Matrimoni: Va tenir relacions i es va prometre en matrimoni, però no es va casar. Les dones importants de la seva vida són: Felice Bauer (es va trencar la relació per la seva malaltia), Julie Wohryzek (la família d'ella s'hi va oposar per la diferència de classe social), la periodista Milena Jesenská, i el seu últim, i gran amor, Dora Dymant.

Fills: No va tenir fills amb cap de les dones amb les quals va conviure.

Data i causa de la mort: 3 de juny de 1924, al sanatori de Kierling, a Àustria. Tenia 40 anys. Va morir de tuberculosi, malaltia infecciosa que afecta els pulmons.

Aspectes importants de la seva vida: Era molt jove (34 anys), quan li van diagnosticar la tuberculosi. A partir d'aquell moment, va viure en diferents sanatoris. Tenia un caràcter molt angoixós. La seva passió era la literatura, i no li agradava la seva feina d'advocat.

Obres que ha escrit:

La Metamorfosi, on el protagonista es desperta un dia convertit en cuc.

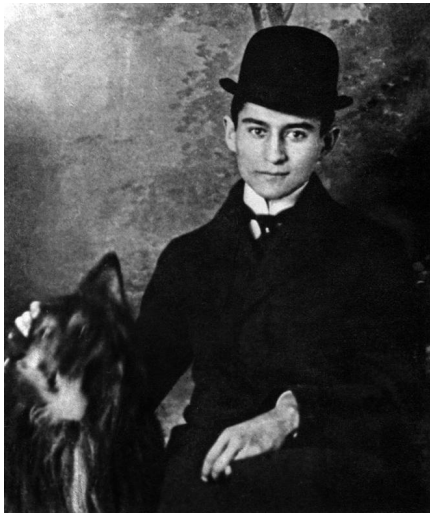
Carta al pare, on l'autor reflecteix la difícil relació que va mantenir amb el seu pare.

Meditacions, són extractes del diari personal que Kafka va escriure fins a la seva mort.

...

Aspectes importants de la seva obra: En la seva obra sempre creava personatges amb vides complicades i els situava en circumstàncies d'amenaça. La seva obra està plena de temes sobre la brutalitat física i psicològica, els conflictes entre pares i fills, personatges en aventures terrorífiques, transformacions místiques... Els seus textos combinen la ironia, la lucidesa i l'absurd. Està considerat un dels autors més influents del segle xx.

Fotos:

ACTIVITATS DURANT LA LECTURA

UNITAT ARGUMENTAL: PLANTEJAMENT

(pàgines 9 a 18) “Primer somni: la nina perduda”

1. (L) Després de llegir les pàgines de la 9 a la 18, l'alumnat haurà de subratllar la resposta correcta.

a) A Franz li agradava observar i escoltar:

Els cotxes de Berlín
Els sorolls forts i els crits dels animals
La gent i el silenci del parc

b) Una nena que es deia Elsi plorava molt perquè:

Havia perdut la seva nina
Havia perdut la seva mare
Havia perdut la Brígida, que era la seva amiga de classe

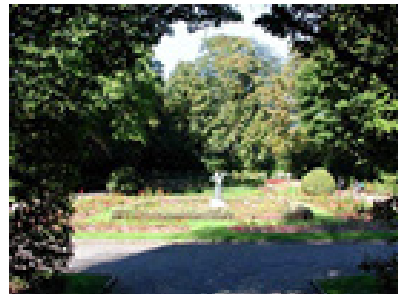
c) Franz era escriptor i tenia molta imaginació, per això va dir a la nena que era:

Policia
Carter de nines
Professor

d) Franz semblava molt gran, però només tenia:

Quaranta anys
Cinquanta anys
Quaranta-vuit anys

2. (E, AA) A la pàgina 9 se'ns diu que Franz Kafka sempre passejava pel parc Steglitz de Berlín. Es demana als lectors que, amb l'ajuda de Google, busquin informació sobre aquest parc i facin una petita descripció de com és: els arbres, les plantes, els monuments, els llocs per descansar, per jugar... Després, si volen, poden afegir aquesta informació i aquestes fotografies al mural de l'aula que estiguin confegint. Aquestes fotos ens mostren com és el parc.

Resposta lliure sempre adequada a les imatges del parc de Berlín.

KAFKA I LA NINA VIATGERA

3. (LX) Demanem als alumnes que escriguin el significat d'aquestes frases fetes que volen dir el mateix:

“Plorar sense consol” “Plorar com una magdalena” “Plorar a llàgrima viva”

Plorar abundantament.

4. (L) Es demana als lectors que marquin amb una X les afirmacions correctes:

- Elsi no entenia per què la seva nina havia marxat sense dir-li res.
- Kafka diu que els carters de nines sempre porten les cartes a casa.
- Kafka estava acostumat a tractar amb nens i nenes.
- Elsi se sorprèn que Kafka tingui una carta de la nina.
- Kafka mai no havia escrit cap carta d'una nina.
- Kafka estava content d'escriure una carta en nom de la nina.

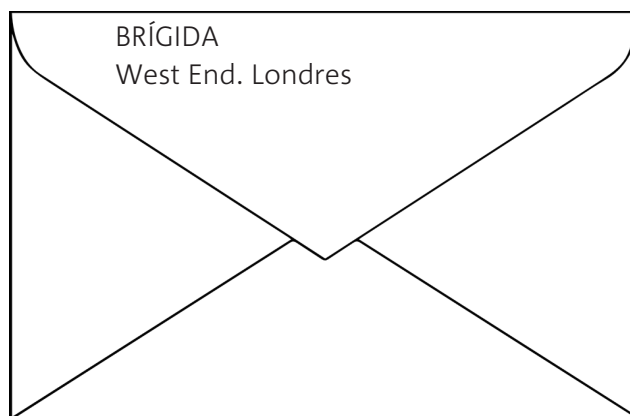
5. (E) Franz Kafka es va ficar en un embolic. L'alumne ha d'explicar amb les seves paraules el que el protagonista es va comprometre a fer:

Es va comprometre a escriure una carta a Elsi, que simularia que
l'havia escrit la seva nina, Brígida.

UNITAT ARGUMENTAL: NUS

(pàgines 21 a 55): “Segona fantasia: les cartes de Brígida”,
“Tercera il·lusió: el llarg itinerari de la nina”

1. (E) Es fa un símil del remitent de la primera carta que rep l'Elsi i es demana als alumnes que n' observin bé el remitent.

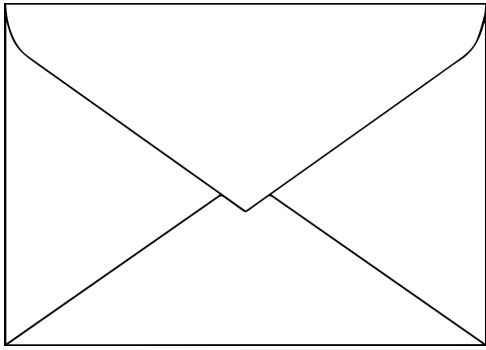
Després, posaran una V a les afirmacions verdaderes i una F a les que són falses:

- F La nina no era feliç amb l'Elsi.
- V Brígida demana perdó per marxar sense haver-se acomiadat.
- F Londres té un riu que es diu Ter.
- V Elsi, després de llegir la carta, estava molt trista.
- V Brígida és molt valenta i per això ha volgut marxar de viatge.
- V Franz Kafka tenia angoixa perquè havia d'escriure una altra carta.
- V La parella de Frank es diu Dora.

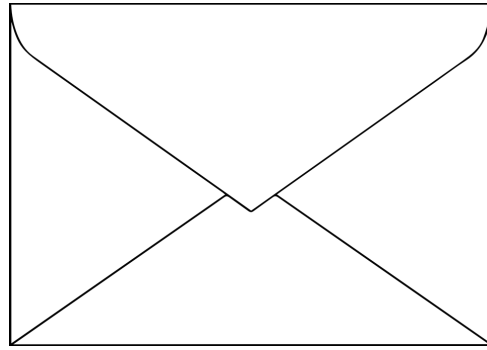
KAFKA I LA NINA VIATGERA

2. **(O, E)** Es mostra les següents cartes que va rebre Elsi. Se'ls demana que n'escriguin el remitent de la ciutat des d'on ha estat enviada.

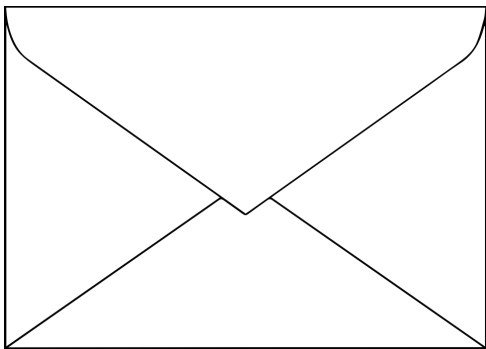
Brígida. París

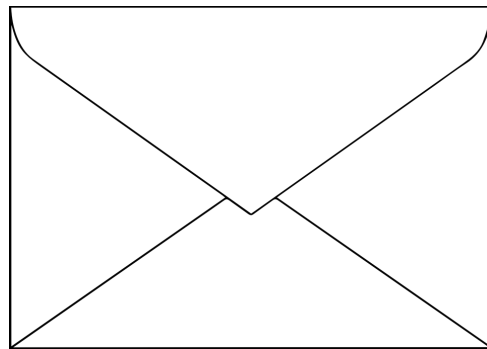
Brígida. Viena

Brígida. Venècia

Brígida. Moscou

Després, en una sessió de treball oral, es pregunta als alumnes quina és la ciutat que més els agradaria conèixer. Els alumnes han de respondre la pregunta, raonant sempre el motiu de la seva elecció.

Resposta lliure, raonant-la.

3. **(L, E)** Un cop llegides les pàgines de la 41 a la 55, l'alumnat buscarà en aquesta sopa de lletres quatre de les ciutats que la nina d'Elsi va visitar.

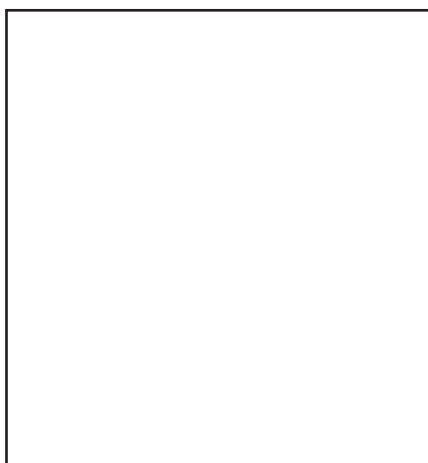
B	P	N	O	V	A	T	Y	O	R	K
A	E	I	A	P	I	A	N	O	T	A
C	Q	O	U	V	T	O	Q	U	I	O
I	U	U	E	S	I	E	R	T	O	C
S	I	T	B	I	V	M	E	X	I	C
A	N	N	K	L	D	L	N	G	U	N

4. **(LX, E)** S'indica als lectors que a la pàgina 41 es diu que Dora estava mig fascinada i mig enfadada. Es demana que, amb l'ajuda del diccionari, descriguin el significat de:

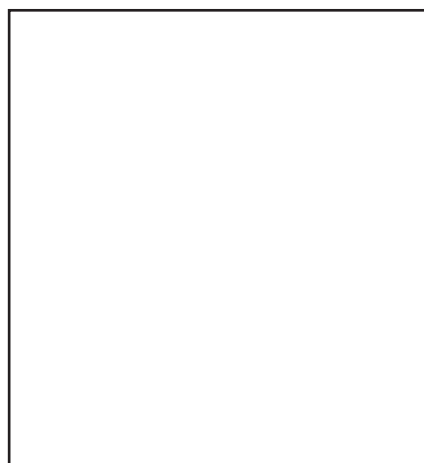
Enfadat: persona enutjada i que sent un sentiment de malestar, de fort desplaer.

Fascinat: persona que se sent atret irresistiblement cap a alguna cosa/persona/situació

Un cop conegut el significat de les paraules, s'anima els lectors que facin un dibuix d'algú enfadat i algú fascinat.

Enfadat

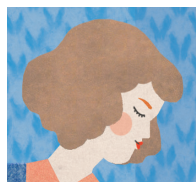
Fascinat

KAFKA I LA NINA VIATGERA

5. (O, L, EV) Es demana als lectors que, per parelles, juguin a un senzill joc oral: “Qui és qui?”

Un lector dirà els trets significatius d'un personatge i l'altre company haurà d'endevinar de quin personatge es tracta. La imatge del personatge pot ajudar a donar moltes pistes. Al final, es veu que hi ha un personatge que no té fotografia i se'ls convida a dibuixar-lo, tal com se l'imaginin.

1. Ha escrit 17 cartes
2. És explorador
3. És professora d'hebreu
4. Està pàl·lid i el seu cos és feble
5. Ha llegit totes les cartes i les troba precioses
6. Va ensenyar a ser feliç a Brígida
7. S'ha enamorat de forma ràpida i bonica
8. Ha viatjat per tota l'Àfrica, i és alt i guapo
9. Ha viatjat a molts països
10. Té els cabells llargs

Gustav

UNITAT ARGUMENTAL: DESENLLAÇ

(pàgines 59 a 68): “Quart somriure: el regal”

1. **(L, O, E)** Després que l'alumnat hagi llegit les pàgines de la 59 a la 68, es proposa organitzar un debat amb tots els lectors del grup, tot reflexionant sobre els danys que ocasionen les guerres.

Es recomana als alumnes que escriguin els tres aspectes de la guerra que més els hagin impactat, i que, després de categoritzar els tres aspectes, els posin un títol.

Títol:
-
-
-Resposta lliure, sempre raonant-la.

2. **(E)** Es demana als lectors que escriguin una carta a Brígida com si fossin l'Elsi, per felicitar-la pel seu casament:

Berlín, 1923
Estimada Brígida,

Elsi

KAFKA I LA NINA VIATGERA

3. (E, O) L'alumne haurà de relacionar els personatges amb els valors que més els representin.

	Franz	Elsi	Dora	Gustav	Bertha	Brígida	Max Brod
Admiració	x		x		x		x
Amistat	x	x				x	x
Amor		x	x			x	
Bondat	x	x	x				x
Protecció	x	x	x		x		
Saviesa	x						x
Valentia				x		x	
Vergonya							

Aquestes respostes són orientatives. Són respostes lliures i, sempre que siguin raonades, són vàlides.

4. (O, E) Es demana als lectors que reflexionin sobre el que s'explica a la pàgina 59 sobre Max Brod, que, tot i ser el gran amic de Franz, no va complir el seu desig.

Resposta lliure. Serà vàlida sempre que estigui raonada.

5. (E) Es demana als alumnes que facin un dibuix del regal que Elsi rep de Franz.

6. (O, E) Es comenta amb l'alumnat si coneixen l'expressió "Això es kafkià"

Se'ls hi explica l'origen en, més o menys, aquests termes: l'adjectiu "kafkià" es fa servir per referir-se a alguna cosa incomprensible, absurda, rara, insòlita, complicada o angiososa, perquè l'obra de Franz Kafka sempre tracta de situacions d'aquest tipus.

Després es demana als lectors que cadascú pensi alguna situació que hagi viscut i que consideri que se li pot donar aquest nom de "kafkià". Que el lector l'escrigui i li posi un títol.

Títol:
_____
_____
_____

Fet el treball de reflexió individual, es demanarà a cadascú que expliqui oralment, als companys de classe, la situació que ha pensat, sense llegir-la.

Un cop hagin exposat oralment tots els components del grup les situacions kafkianes viscudes, s'escriurà en dues o tres línies la que més els hagi divertit.

_____
_____

7. Escriu en dues línies la teva opinió sobre el llibre:

_____
_____

Quina nota, de l'1 al 10, creus que es mereix?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Pensa a qui recomanaries aquest llibre i digues per què.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES (AA):

Aquestes activitats són opcionals i, evidentment, es podran dur a terme en funció de l'edat i de les motivacions dels lectors.

Es proposa el visionament d'alguna adaptació cinematogràfica d'algun llibre de Franz Kafka, o sobre la seva vida. Recomanem que prèviament l'acompanyant lector visioni la pel·lícula o el curtmetratge per la complexitat del contingut. YouTube té una bona mostra de films relacionats amb l'escriptor. **Cal tenir en compte que en cap cas es recomanen aquestes pel·lícules a un públic infantil.**

Algunes propostes són:

EL PROCÉS (1962), d'Orson Welles, és una obra mestra del cinema, imprescindible per a qualsevol amant del cinema i de l'obra de Kafka.

LOS AMORES DE KAFKA (1988), de Beda de Campo Feijoo, és una pel·lícula argentina que aborda la biografia de Kafka i les seves relacions amb el seu pare, les seves amistats, els seus amors, etc.

MILENA (1991), de Vera Belmont, és una coproducció canadenca-franco-alemanya sobre la vida de Milena Jesenská, la periodista i escriptora txeca que va mantenir una relació curta, però intensa, amb Franz Kafka.

